MAASEUDUN TULEVAISUUS

NRO 72 - PERUSTETTU 1916
MAANANTAINA 24. KESÄKUUTA 2013

VIIDEN VUOROKAUDEN SÄÄ

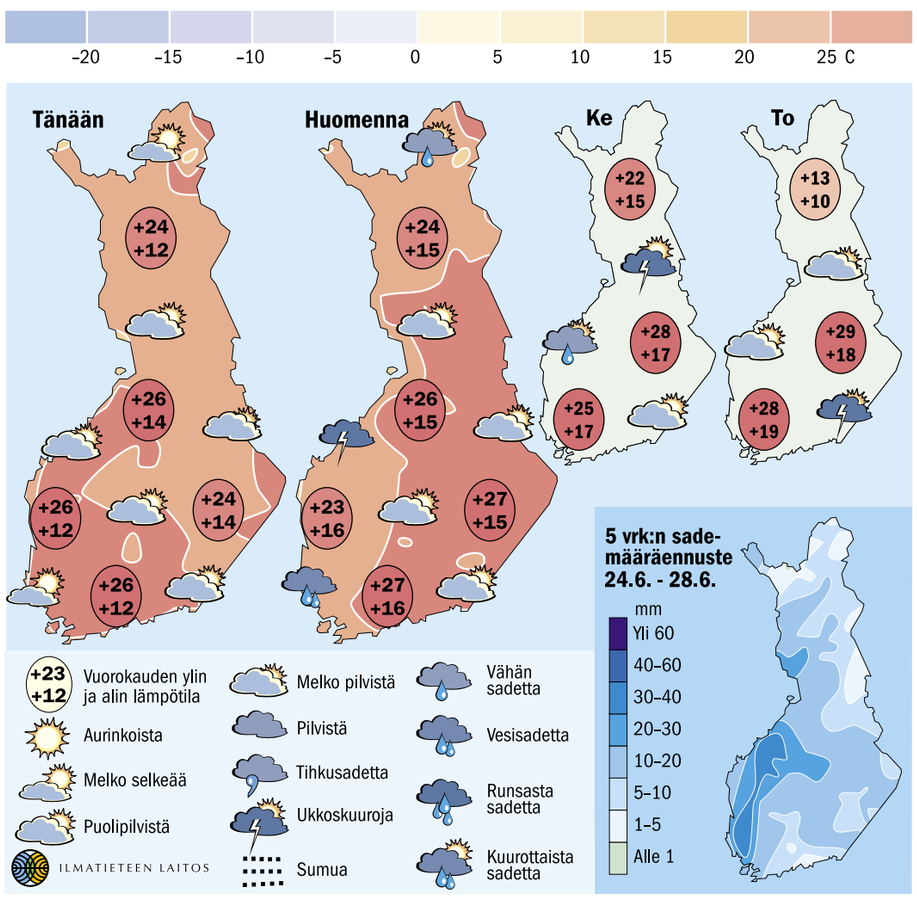

Lämmin sää jatkuu

SUOMEN ITÄPUOLELLA on aluksi korkeapaineen alue ja maahamme virtaa kaakosta helteistä ilmamassaa. Sää on monin paikoin aurinkoinen, maan länsi- ja pohjoisosassa tulee paikoin sade- ja ukkoskuuroja. Jakson lopulla korkeapaine heikkenee ja sää muuttuu epävakaisemmaksi.

PÄIVÄLÄMPÖTILA ON ENIMMÄKSEEN 20...28 astetta, idässä ylimmillään 30 astetta. Jakson puolivälissä Lappiin virtaa viileämpää ilmaa ja päivälämpötila on 13...20 astetta. Öisin lämpötila on enimmäkseen 10 ja 18 asteen välillä.

ENNUSTETTU SADEMÄÄRÄ on enimmäkseen 5-20 mm, maan länsiosassa paikoin 30 mm. Sateiden kuuroluontoisuudesta johtuen sadekertymissä on suurta paikallista vaihtelua.

SEURAAVAN VIIDEN VUOROKAUDEN aikana kovimmat helteet väistyvät itään, mutta edelleen on kesäisen lämmintä.

SÄÄ EILEN

Paikka	Lämpötila	Pilvisyys	Sade 5 vrk
Helsinki	17	●	4.9
Kiikala	20	●	0.8
Turku	22	○	11.1
Jomala	19	◐	7.1
Pori	19	●	3.3
Niinisalo	20	○	9.9
Tampere	20	●	1.4
Jokioinen	20	●	0.9
Lahti	22	○	0.2
Kouvola	23	○	
Lappeenranta	23	◐	
Mikkeli	22	◐	*
Ilomantsi	21	●	0.2
Joensuu	16	●	3.1
Kuopio	23	○	2.0
Viitasaari	18	●	5.2
Jyväskylä	19	●	0.2
Ähtäri	18	●	12.3
Kauhajoki	18	●	7.0
Vaasa	19	○	10.4
Ylivieska	18	●	8.1
Kajaani	21	●	1.1
Oulunsalo	16	●	4.8
Pudasjärvi	19	●	3.4
Suomussalmi	22	○	7.7
Kuusamo	21	●	25.5
Rovaniemi	16	●	18.9
Pello	18	●	18.6
Salla	20	●	5.6*
Sodankylä	18	●	20.2
Muonio	15	●	*
Kilpisjärvi	16	●	14.8
Ivalo	19	●	2.1
Utsjoki	18	●	2.7

*jaksossa puuttuv(i)a päiv(i)ä

Sää eilen klo 12 ○= selkeää
Sadejakso päättyen eilen klo 9 ◐= puolipilvistä
●= pilvistä

Kestotilaajana saat aina enemmän!

Maaseudun Tulevaisuuden kestotilaajana saat:
- **TÄYDELLISEN SÄÄPALVELUN**
- **Lukuoikeuden Maaseudun Tulevaisuuden ja Kantri-kuukausiliitteen näköislehteen ja arkistoon**
- **Lukuoikeuden Maaseudun tulevaisuuden lukulautaan lukulauta.m1t.fi** UUSI ETU!

Lue lisää eduista Maaseudun Tulevaisuuden nettisivuilta **www.maaseuduntulevaisuus.fi**

Kesäyön vauhdikkaat formulat

Kiitäjät lähtevät liikkeelle heti hämärän laskeuduttua. Lento jatkuu pitkälle aamuyöhön.

REIJO ISOVIITA

Hormakiitäjän tunnistaa vaaleanpunaisen ja vihreän kirjavoimasta värityksestään.

Värikkään matarakiitäjän saa kuvaan hyvällä onnella, sillä perhonen liikkuu vikkelästi kukasta toiseen.

ENTOMART

Tuhkanharmaa mäntykiitäjä on Suomen yleisimpiä kiitäjäperhosia.

Violetinpunertavaan kukkaloistoon puhjenneen syreenipensaan äärellä kannattaa valvoa auringon laskettua. Syreeninkukkien parfyymimäinen tuoksu vetää puoleensa suurikokoisia ja nopeita yöperhosia, kiitäjiä, joita Suomessa on tavattu 17 lajia.

Kiitäjillä on sukkulamainen ruumis ja vahvat siivet, joilla ne voivat lentää jopa yli 40 kilometrin tuntinopeutta. Kiitäjät eivät laskeudu kukille vaan pörräävät niiden edessä kuin kolibrit.

Viidestä kymmeneen senttiä pitkä imukärsä tavoittaa hyvin kukkien mesivarastot.

Syreeninkukkien mesi sopivine sokeripitoisuuksineen on kiitäjille mitä ihanteellisinta ravintoa. Laimeampi mesi ei tahdo riittää polttoaineeksi ja runsassokerisempi on liian tahmeaa imettävää. Kiitäjät kiertelevät jatkuvasti ympäri syreenipensasta, sillä pitkään paikallaan pysyvä yöperhonen on helppo saalis lepakoille, joiden ravintoon hyönteiset keskeisesti kuuluvat.

Suurimpia ja nopeimpia

Useimmiten pihasyreenissä nähty kiitäjä on tuhkanharmaa mäntykiitäjä (Shinx pinastri) tai vaaleanpunaisen ja oliivinvihreän kirjava horsmakiitäjä (Deilephila elpenor). Etelä-Suomessa kukilta voi tavata myös mäntykiitäjän isoveljen syreenikiitäjän (Sphinx ligustri), joka on jopa kymmenen sentin kärkiväleineen Suomen suurin kotimainen perhoslaji. Horsmakiitäjän sukuisen pikkukiitäjän (Deilephila porcellus) erottaa pienestä koostaan ja kellertävämmästä väristään.

Todellinen suviyön mestarilentäjä on matarakiitäjä (Hyles gallii), joka on toisaalta vaikeimmin havainnoitava nopeutensa vuoksi.

Matarakiitäjä ei viivy kukalla pitkään, tuskin muutamia sekunteja, kun se jo syöksähtää seuraavaan. Matarakiitäjä saattaa joskus aktivoitua lentämään myös päivällä, jolloin sen värikästä lentotaituruutta pääsee ihailemaan vielä näyttävämmin.

Vakaa haavikäsi tarpeen

Ison kiitäjäperhosen pörrätessä kukalla ja siipien sattuessa lehtiin kuuluu hurinaa ja pärinää, joka saa nuoren perhoskeräilijän sydämen pamppailemaan. Kiitäjän pyydystäminen vaatii vakaata haavikättä, sillä varomaton liike pelästyttää perhosen pakoon.

Kaikki kiitäjät eivät käy kukilla. Lehmus-, poppeli-, haapa- ja sinisilmäkiitäjällä ei ole kehittynyttä imutorvea, joten ne käyttävät lyhyen elämänsä lajikumppaninsa löytämiseen ja lisääntymiseen. Näitä kiitäjiä tavoittaa parhaiten sekavalo- ja elohopealampuilla tai tienvarsien mainosvaloilta.

Oleellisinta ei kuitenkaan ole lampun kirkkaus vaan ultraviolettisäteily, joka kiinnostaa kaikkia kiitäjiä.

TUOMO KOMULAINEN

KIITÄJÄT

Nopein lentää yli neljääkymppiä

Kiitäjien heimosta (Sphingidae) on Suomessa tavattu 17 lajia, joista 11 elää maassamme vakituisesti. Yleisimpiä ovat mäntykiitäjä (Sphinx pinastri) ja poppelikiitäjä (Laothoe populi).
Lehmuskiitäjä (Mimas tiliae), poppelikiitäjä, haapakiitäjä (Laothoe amurensis) ja sinisilmäkiitäjä (Smerinthus ocellatus) eivät käy lainkaan kukilla.
Useimmat kiitäjät lentävät kesäkuun alusta heinäkuun puoliväliin. Huippu on juhannuksen jälkeen unkarinsyreenien lopettaessa kukkimistaan.
Yökiitäjien siipien kärkiväli on keskimäärin 5–7 senttimetriä, mutta isoimmilla syreenikiitäjillä jopa 10 senttimetriä.
Nopeimpia perhosia. Saattavat lentää jopa yli 40 kilometrin tuntivauhtia. Paikallaan lentävän kiitäjän siivet lyövät useita kymmeniä kertoja sekunnissa.

3 000 poimii metsämarjoja teollisuudelle

Luonnontuoteteollisuusyhdistys kutsuu tänä vuonna yli 3 000 ulkomaalaista marjanpoimijaa varmistaakseen raaka-aineen saannin. Määrä ei ole juuri muuttunut viime vuodesta, kertoo toimialapäällikkö **Mari Jääskeläinen** Luonnontuoteteollisuusyhdistyksestä.

”75 prosenttia kutsutuista tulee Thaimaasta.”

Yhdistyksen mukaan ulkomaiset marjanpoimijat ovat avainasemassa, jotta suomalaiset metsämarjat saadaan jalostettavaksi ja kaupalliseen käyttöön.

Viime vuonna luonnonmarjoja kerättiin elintarviketeollisuuden käyttöön ennätykselliset 14 miljoonaa kiloa.

Marjoja käytettiin esimerkiksi hilloissa ja mehuissa sekä kuivattiin. Suuri osa marjoista puhdistettiin, pakastettiin, pakattiin ja myytiin vähittäiskaupoissa.

Vuosittain luonnonmarjasadosta kerätään talteen vain noin kymmene prosenttia. Kotitaloudet keräävät siitä suurimman osan.

”Vuosi vuodelta yhä harvempi poimii marjat itse, koska marjastajat ikääntyvät ja marjat halutaan vaivattomasti. Tästä syystä ulkomaisten marjanpoimijoiden merkitys luonnonmarjojen talteenotossa kasvaa”, Jääskeläinen kertoo.

Yhdistys muistuttaa, että luonnonmarjat ovat merkittävä vientituote. Suomen metsistä poimitaan mustikkaa, puolukkaa, hillaa ja variksenmarjoja. Poiminta keskittyy yleensä Lapin ja Kainuun alueelle, mutta myös sinne, missä sato on runsain.

Poimijat kutsunut yritys opastaa heidät muun muassa jokamiehenoikeuden periaatteisiin ja hyviin poimintakäytäntöihin.

”Luonnontuoteteollisuusyhdistyksen jäsenistö on sopinut yhteisistä poimintakäytännöistä ja tukee Lapin Liiton kanssa yhdessä laadittuja hyviä toimintaperiaatteita”, Jääskeläinen toteaa.

Luonnontuoteteollisuusyhdistys kuuluu Elintarviketeollisuusliittoon. Sen jäseniä ovat Aromtech Oy, Kainuun Tuote Oy, Kaskein Marja Oy, Kasvishovi Oy, Kiantama Oy, Kylmänen Food Oy, Pakkasmarja Oy, Polarica Oy, Riitan Herkku Oy, Sauvon Säilyke Oy ja Toripiha Oy.

MAIJA ALA-SIURUA

Munienkerääjiä Lapissa

Munienkerääjien epäillään liikkuvan Lapissa. BirdLife Suomi kehottaa luonnossa liikkujia valppauteen.

Noin viikko sitten Karigasniemellä havaittiin epäilyttävä kymmenen hengen ulkomaalaisryhmä. Samaan aikaan muun muassa uhanalaisen pilkkasiiven, punakuirin ja kapustarinnan pesiä oli tyhjentynyt oudosti.

Suomi on keräilijöille kiinnostava kohde, koska meillä tavataan paljon EU:ssa harvinaisia lajeja. Erityisen haluttuja ovat levinneisyydeltään pohjoiset lajit, kuten monet petolinnut. MT

Karhun pyyntikiintiö alle puolet pentutuotosta

Viime vuonna löydettiin 567 karhun tappamaa poroa

Maa- ja metsätalousministeriö esittää tulevan metsästysvuoden karhunpyyntikiintiöksi enintään 132 yksilöä. Määrä on alle puolet arvioidusta pentutuotosta.

Poronhoitoalueella karhukantaa pyritään paikallisesti harventamaan, kaikkialla muualla kasvattamaan.

Ministeriön pyyntikiintiöesitys on neljä vähemmän kuin kuluvalle metsästysvuodelle asetettu. Vahinkoperusteilla myönnettyjen lupien määrää ei aiota vastaisuudessa rajoittaa.

Lupien määrää painotetaan Keski- ja Länsi-Suomeen. Kehittyvän kannan alueen (Keski- ja Etelä-Pohjanmaa sekä Pirkanmaa) ministeriö esittää kiintiötä kolminkertaistettavaksi. Määrä nousisi kolmesta yhdeksään.

Itäisellä poronhoitoalueella kiintiöesitys on enintään 30 karhua, läntisellä poronhoitoalueella enintään 12. Länteen olisi tulossa kaksi pyyntilupaa enemmän kuin vuosi sitten.

Ennen metsästyskautta Suomessa arvioidaan elävän 1 255–1 380 yli vuoden ikäistä karhua. Tänä vuonna arvioidaan syntyneen 301 pentua.

Porokorvauksiin 860 000 euroa

Vuonna 2012 löydettiin 567 karhun tappamaa poroa. Laskennallinen korvaussumma niistä on noin 860 000 euroa.

Kaikkia vahinkoja ei korvata.

Karhun aiheuttamia mehiläisvahinkoja kirjattiin viime vuonna 80.

Karhujen kotieläimille, viljelyksille ja mehiläistaloudelle aiheuttamat vahingot olivat viime vuonna lähes 280 000 euroa.

Keväisin karhut tappavat paljon poronvasoja, joista ei jää jälkeäkään.

Mehiläisvahinkoja kirjattiin 80, niistä valtio on valmis korvaamaan 105 000 euroa. Mehiläisvahingot vähenivät edellisvuodesta, mutta ennakkotietojen mukaan ovat tänä vuonna taas lisääntyneet.

Lampaisiin karhut iskivät 38 kertaa, korvausesitys niistä on noin 60 000 euroa. Nautavahinkoja oli kolme, korvattavaa vahinkoa kertyi noin 2 000 euroa.

Karhujen kotieläimille, viljelyksille ja mehiläistaloudelle aiheuttamat vahingot olivat viime vuonna lähes 280 000 euroa.

Karhun metsästys alkaa 20. elokuuta ja jatkuu lokakuun loppuun.

Poikkeuslupia harkitessaan Suomen riistakeskuksen on aina mietittävä, onko olemassa jotakin muuta tyydyttävää ratkaisua kuin karhun tappaminen.

REIJO VESTERINEN

Riistamiehet ajoivat karhun metsään Joutsassa

Karhuvaara Joutsassa Keski-Suomessa laukesi sunnuntaina puoliltapäivin, kun riistamiehet saivat karhun häädettyä metsään. Se jatkoi kohti pohjoista Leivonmäen suuntaan, Itä-Hämeen riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja **Jyrki Ilmonen** kertoi MT:lle.

”Koirat on kytkettyinä ja miehet pois metsästä”, Ilmonen kuvasi tilannetta tuoreeltaan.

”Koskaanhan ei tiedä, jos se vaikka kääntyy, mutta tällä hetkellä tilanne on ohi eikä vaaraa ole.”

Vaaratilanne syntyi, kun aamulenkillä ollut polkupyöräilijä kohtasi uhkaavasti käyttäytyneen emokarhun poikasineen Joutsassa sunnuntaiaamuna. Karhu liikkui noin kilometri Joutsan keskustasta pohjoiseen lentokoneiden varalaskupaikan lähistöllä Nelostiellä.

Pyöräilijä ei osunut Ilmosen mukaan emon ja kahden pennun väliin, mutta emokarhu nousi pyöräilijän nähtyään takajaloilleen. Poliisi kehotti ihmisiä pysymään pois alueelta.

Jyrki Ilmosen mukaan tapaus ei ole harvinainen, sillä yksittäiset karhut ovat tulleet seudulla yllättävän kesyiksi.

Myös Ilomantsin taajaman lähellä tehtiin sunnuntaina karhuhavainto.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä osoitteessa *www.maaseuduntulevaisuus.fi.*

Juhannusviikolla vähän levää

Juhannusviikolla merialueilla ei ole havaittu sinilevää. Kolmen vuorokauden leväennuste osoittaa, että merialueille ei ole odotettavissa sinileväkukintojen nopeaa kehittymistä.

Sisävesillä levää on havaittu pieniä määriä järvissä Lappia lukuun ottamatta. Runsas sinilevän pintakukinta on havaittu ainoastaan yhdellä havaintopaikalla. Lisäksi kesän ensimmäinen erittäin runsas kukinto on raportoitu Etelä-Suomesta.

MT

Levätilanne 20.6.

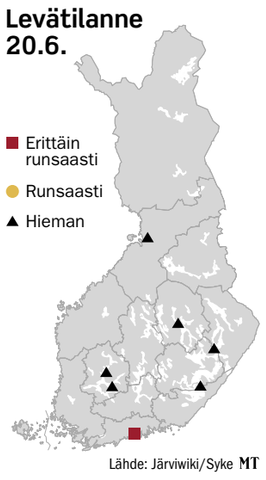

Lähde: Järviwiki/Syke MT